

Sentința definitivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție în Cauza Sorin Antoși c. CNSAS

ROMÂNIA

**ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIA DE
CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL**

D E C I Z I A nr. 3384 Dosar nr. 4785/2/2014*

Ședința publică de la 9 iunie 2022

Președinte:

Decebal Constantin Vlad	- judecător
Liliana Vișan	- judecător
Claudia Marcela Canacheu	- judecător
Ana Eliza Streche	- magistrat-asistent

S-a luat în examinare recursul declarat de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității împotriva sentinței civile nr. 222/2020 din 10 iulie 2020 pronunțate de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, se prezintă recurentul — reclamant Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității reprezentat de consilier juridic Gușu Lucian și intimatul — pârât Antoși Sorin reprezentat de avocat Livia Cintează.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei, magistratul-asistent învederând că recursul este motivat, aflat la primul termen de judecată în ședință publică și intimatul — pârât a depus întâmpinare.

Părțile prezente solicită acordarea cuvântului în dezbateri, întrucât nu mai au alte cereri de formulat.

Înalta Curte constată cauza în stare de judecată și acordă cuvântul părților asupra căii de atac promovată.

Reprezentantul recurentului — reclamant solicită admiterea recursului, casarea în tot a sentinței atacate, iar în rejudecare admiterea acțiunii și constatarea calității de colaborator al securității în ceea ce îl privește pe pârâtul Antoși Sorin.

Arată că instanța de fond, în mod eronat, a interpretat prevederile art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008.

Apărătorul intimatului — pârât solicită respingerea recursului ca nefondat, cu consecința menținerii sentinței instanței de fond ca fiind temeinică și legală.

În opinia sa, întregul material administrat în cauză nu conduce la îndeplinirea condițiilor reglementate cumulativ de dispozițiile art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008.

Astfel arată că din cuprinsul Notelor informative nu rezultă delatarea unor activități potrivnice regimului comunist, toate notele referindu-se exclusiv la contacte umane, discuții despre drumuri și cățați, participări la evenimente culturale.

Menționează că singurul înscris care denotă o atitudine ireverențioasă a intimatului vizează aspecte care sunt cunoscute de toată lumea.

Precizează că reclamantul a omis cu bună credință să depună la dosar întregul material documentar pe care l-a avut.

Arată că, trei documente aflate în dosarul cauzei care ar fi dovedit activități de așa-zisă colaborare a intimatului, sunt: adresa din anul 1977, în care se menționează scoaterea din rețeaua informativă a intimatului întrucât nu a fost sincer, nota din luna ianuarie 1978, care atestă faptul că nu a adus nici o contribuție în cadrul colaborării cu organele de securitate și nota din luna decembrie 1979, care atestă faptul că intimatul nu manifestă interes pentru culegerea de informații și nu are legături cu cetățeni străini.

Solicită respingerea recursului conform celor expuse anterior și motivelor expuse pe larg în cuprinsul întâmpinării. Precizează că solicită cheltuieli de judecată, constând în onorariu de avocat, pe care le depune la dosarul cauzei.

În temeiul art. 494 coroborat cu art.394 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte încheie dezbaterile și reține cauza în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

Asupra recursului de față;

Din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele:

I. Circumstanțele cauzei

1. Obiectul litigiului dedus judecării

Prin cererea înregistrată la data de 22.07.2014 sub nr. 4785/2/2014 pe rolul Curții de Apel București Secția a -VIII - a Contencios Administrativ și Fiscal reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a solicitat instanței de contencios administrativ să constate calitatea pârâtului Antohi Sorin de colaborator al Securității.

Prin sentința civilă nr. 3431/15.12.2014 Curtea de Apel București Secția a - VIII - a Contencios Administrativ și Fiscal a respins cererea formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității în contradictoriu cu pârâtul Antohi Sorin, ca neîntemeiată.

Prin decizia civilă nr. 1134/05.03.2019 Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursurile declarate de reclamantul Consiliul Național Pentru Studierea Arhivelor Securității în contradictoriu cu pârâtul Antohi Sorin împotriva sentinței nr. 3431/15.12.2014 și a sentinței civile nr. 1386/18.05.2015 pronunțate de Curtea de Apel București Secția a

-VIII - a Contencios Administrativ și Fiscal.

Cauza a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel București Secția a -VIII - a Contencios Administrativ și Fiscal la data de 18.10.2019 sub nr. 4785/2/2014*.

2. Hotărârea primei instanțe

Prin sentința civilă nr. 222/2020 pronunțată la 10 iulie 2020, Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a respins acțiunea formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în contradictoriu cu pârâțul Antohi Sorin, ca neîntemeiată și a obligat reclamantul la plata cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei reprezentând onorariu avocat.

3. Calea de atac exercitată în cauză

Împotriva sentinței civile nr.222/2020 pronunțată la 10 iulie 2020 de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ a declarat recurs reclamantul *Consiliul Național pvntru Studierea Arhivelor Securității, care invocând prevederile art. 488 alin.(1) pct. 8 Cod procedură civilă a solicitat admiterea recursului, casarea sentinței, pe fond admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată, respectiv constatarea calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe domnul Antohi Sorin.*

Recurentul-reclamant expune pe larg situația de fapt a speței și susține că instanța de fond a încălcat și aplicat greșit prevederile art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu modificările și completările ulterioare, întrucât prin notele informative depuse la dosar rezultă încălcarea dreptului la viață privată, cât și o gravă atingere adusă imaginii persoanei denunțate, acte întocmite și semnate olograf de intimat cu numele conspirativ.

Mai mult denunțarea unor persoane care își manifestau nemulțumirea față de practicile abuzive ale Securității reprezenta denunțarea unor atitudini potrivnice regimului comunist fiind încălcat dreptul la viață privată, prin divulgarea unor detalii strict legate de viața personală a celui denunțat.

Este evident că divulgarea preocupărilor și convingerilor unei persoane reprezenta un act de încălcare efectivă (nu doar potențială) a dreptului la viață privată, dar și a dreptului la liberă exprimare, atât timp cât opiniile celui denunțat ajungeau la cunoștința autorităților, împotriva voinței acestuia.

Consideră că furnizarea unor astfel de informații este suficientă pentru reținerea calității de colaborator al Securității, astfel cum este aceasta definită de prevederile art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008.

Este îndeplinită atât prima condiție de fond, cu privire la denunțarea unor atitudini potrivnice regimului comunist, cât și cea de a doua condiție, referitoare la vizarea încălcării unor drepturi fundamentale.

În speță, încălcarea drepturilor este efectivă și nu doar potențială.

Mai întâi, este demonstrată prima condiție pusă de legiuitor (art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008) pentru reținerea calității de colaborator al Securității: furnizarea de informații despre atitudini sau acțiuni potrivnice regimului comunist.

Este notoriu faptul că statul comunist încerca să limiteze relațiile neoficiale stabilite de cetățenii români cu străinii. Prin aceste relații, pe de o parte, cetățenii români puteau veni în contact cu idei care circulau în lumea liberă și care nu puteau fi cunoscute prea ușor

în țară ori puteau să cunoască adevărul despre nivelul de trai din străinătate și diferența dintre acesta și cel din țară. Pe de altă parte, cetățenii străini puteau cunoaște adevărata situație cu privire la nivelul de trai din România ori cu privire la gradul de respectare a drepturilor omului la noi în țară. Așa cum se cunoaște, situația reală din țară era profund diferită față de cea prezentată de oficialități. Pentru acest motiv, regimul vedea în aceste legături un pericol și căuta să reducă la minimum numărul contactelor dintre români și vizitatorii extemi. Este cunoscut că românii erau obligați să înștiințeze autoritățile de fiecare dată când aveau contacte neoficiale cu străinii. Lipsa unei astfel de înștiințări, coroborată cu un denunț referitor la discuția dintre un cetățean român și un cetățean străin expunea persoana denunțată suspiciunilor sau chiar sancțiunilor autorităților

Prin urmare, denunțarea unor relații neoficiale dintre un cetățean român și un cetățean occidental reprezenta denunțarea unei atitudini potrivnice regimului comunist, practica judecătorească validând această teză.

A doua condiție de fond se referă la vizarea încălcării unor drepturi fundamentale - și nu neapărat încălcarea propriu-zisă a acestor drepturi - în sensul că intimatul putea și trebuia să conștientizeze posibilele urmări ale informațiilor furnizate. Și această condiție este îndeplinită, întrucât este exclus ca intimatul să nu fi realizat faptul că, odată ce furniza astfel de informații, asupra celor la care se referea în notele sale urma, cel mai probabil, să se desfășoare o acțiune de investigare din partea Securității. Or, această acțiune de investigare presupunea cel puțin încălcarea dreptului la viață privată (prevăzut de art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice și de art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului), prin căutarea și obținerea de noi informații despre cel urmărit, fără acordul acestuia.

A doua condiție nu este doar atinsă în speță, ci, mai mult, este depășită, câtă vreme Securitatea era informată referitor la chestiuni strict legate de viața personală, de opiniile și preocupările celor denunțați, cu consecință încălcării efective a dreptului la viață privată.

Astfel, încălcarea dreptului la viață privată în privința persoanelor denunțate este efectivă și nu numai potențială (standardul legal referitor la vizarea îngrijirii unui drept fundamental fiind nu numai atins, ci chiar depășit).

4. Apărări formulate în cauză

Intimatul-pârât a depus *întâmpinare* și, fără a invoca excepții, a solicitat respingerea recursului ca nefondat și menținerea ca legală a soluției instanței de fond.

5. Procedura de soluționare a recursului

În cauză a fost parcursă *procedura de regularizare a cererilor de recurs și de efectuare a comunicării actelor de procedură între părțile litigante*, prevăzută de art. 486 Cod procedură civilă, coroborat cu art. 490 alin. (2), art. 471¹ și art. 201 alin. (5) și (6) Cod procedură civilă, cu aplicarea și a dispozițiilor O.U.G. nr. 80/2013.

În temeiul art. 490 alin.(2), coroborat cu art. 471 și art. 201 alin.(5) și (6) Cod procedură civilă, *prin rezoluția din data de 20 octombrie 2020, s-a fixat termen de judecată la data de 9 iunie 2022, în ședință publică, cu citarea părților.*

II. Considerentele Înaltei Curți asupra recursului

Examinând sentința atacată prin prisma criticilor formulate de recurent, a argumentelor invocate în apărare de către intimatul-pârât prin întâmpinarea formulată în cauză, precum și a dispozițiilor legale incidente, Înalta Curte constată că recursul formulat de recurentul-reclamant este nefondat, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

Instituția reclamantă a învestit instanța de contencios administrativ, în temeiul art.11 din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu o acțiune vizând constatarea calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe intimatul-pârât.

Verificările au fost efectuate de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității în baza Legii nr. 187/ 1999 în prezent abrogată, nota fiind emisă în baza O.U.G. nr. 24/2008.

Din conținutul Notei de constatare nr. DI/1/1463/11.05.2009, rezulta că intimatul-pârât Antohi Sorin, a fost recrutat pentru supravegherea informativă sub numele conspirativ „Valentin” (1976-1979) și „Nicodim”(1978-1979), în vederea supravegherii informative a cursului postliceal de pe lângă uzina „Tehnoton” din Iași și în perioada satisfacerii serviciului militar obligatoriu la UM 02114 Ineu.

În acest sens, pârâtul a întocmit și semnat olograf mai multe note informative. Prima instanță a respins cererea de chemare în judecată reținând că deși a fost recrutat de organele de securitate și a completat mai multe note informative pârâtul nu a realizat o activitate de furnizare de informații prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în sensul O.U.G. 24/2008.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamantul, criticile circumscrise motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 Cod procedură civilă, vizează aplicarea și interpretarea greșită a prevederilor art. 2 lit. b) teza finală din OUG nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completaări prin Legea nr. 293/2008.

Înalta Curte constată că potrivit acestui motiv, casarea unei hotărâri se poate cere când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material. Prin intermediul acestui motiv de recurs poate fi invocată numai încălcarea sau aplicarea greșită a legii materiale. Hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii atunci când instanța, deși a recurs la textele de lege aplicabile speței, fie le-a încălcat, în litera sau spiritul lor, adăugând sau omițând unele condiții pe care textele nu le prevăd, fie le-a aplicat greșit.

În prezenta cauză aceste motive nu sunt incidente, iar soluția primei instanțe este expresia interpretării și aplicării corecte a prevederilor legale în raport cu starea de fapt rezultată din probele administrate.

Potrivit art. 2 lit. b) din O.U.G .nr. 24/2008, are calitatea de colaborator al Securității „persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și

libertăților fundamentale”.

Din interpretarea acestei prevederi legale rezultă că, în optica legiuitorului, calitatea de „colaborator al Securității”, presupune întrunirea a trei condiții cumulative:

- furnizarea de informații, indiferent sub ce formă;
- informațiile să denunțe activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist;
- informațiile să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Criticile formulate în recurs vizează, pe de o parte, conținutul și efectele Notelor informative furnizate de intimatul - pârât, din perioada 1979-1981, care în opinia recurentului au fost greșit interpretate de prima instanță și, pe de altă parte, atitudinea subiectivă a părții care a furnizat informațiile, față de urmările faptelor sale.

Curtea de Apel a făcut o cercetare judecătorească efectivă și aprofundată a aspectelor deduse judecății, administrând proba cu înscrisuri, pe care le-a interpretat corect, dându-le o semnificație juridică adecvată, în raport cu toate circumstanțele cauzei.

În cauză, recurentul-reclamant a susținut, în esență, îndeplinirea condițiilor legale prin prisma Notelor informative din perioada serviciului militar, considerate de acesta relevante, furnizată de intimatul-pârât în perioada 1979-1981, identificare în note de constatare din 2004 și 2007, dosarul FR 20748 lași (distrus după ce a devenit membru de partid) și dosarul 12689 (3 volume), pe care s-a întemeiat nota de constatare și acțiunea în justiție, care ar avea aptitudinea să atragă incidența art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008 pentru constatarea calității intimatului de colaborator al Securității.

Referitor la notele informative din datele de 24.01.1979, 04.04.1979, 08.01.1981, 22.01.1981, 21.04.1981 indicate prin cererea de recurs, Înalta Curte reține că relatările din cuprinsul acestora vizează relații dintre un cetățean român cu cetățeni străini (englezi/ americani), modul în care trăia un fost profesor universitar pensionat, faptul că pârâtul era colaborator al securității etc., notele fiind întocmite și semnate olograf de către pârât sub numele Valentin/ Nicodim sau de către ofițerul de securitate în urma discuțiilor cu pârâtul Antohi Sorin. În mod legal judecătorul fondului a precizat că „...în lipsa unor informații care să furnizeze elemente factuale percepute direct sau indirect de pârât, simpla exprimare a unei opinii în legătură cu o anumită persoană (raportate exclusiv la vârsta și pregătirea acesteia), chiar dacă aceasta privea posibilitatea ca persoana să acționeze împotriva regimului comunist de la acea vreme, respectiv aceea de a fi agent britanic venit pentru a spiona în blocul sovietic, nu poate constitui o furnizare de informații în sensul avut în vedere de prevederile art. 2 lit. b din OUG 24/2008” și că „nu pot constitui o furnizare de informații prin care sunt denunțate activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist în sensul dispozițiilor OUG 24/2004, întrucât primele privesc în concret exclusiv situația psiho-socială în care se regăsea persoana în discuție fără vreo referire la orice fel de faptă sau atitudine potrivnică regimului comunist iar cele din urmă, deși par a evidenția o disponibilitate a pârâtului de a furniza organelor de securitate informații de interes, o astfel de disponibilitate nu s-a materializat”.

Așadar, nu rezultă că intimatul-pârât a urmărit denunțarea unor activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist care să fie de natură să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Instanța de control judiciar constată că notele informative semnate de către intimatul-pârât, invocate în nota de constatare, nu se încadrează în prevederile art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, întrucât ele nu reprezintă denunțarea unor activități potrivnice regimului comunist, potrivit primei cerințe instituite de legiuitor, ci se referă în mare majoritate la evenimente culturale și cărți.

Relatările din conținutul notelor nu pot fi luate în considerare fără alte înscrisuri relevante, având în vedere și Decizia nr. 672/2012 a Curții Constituționale.

Astfel de informări generale, prin conținutul lor, nu pot dezvălui o activitate potrivnică regimului comunist, după cum nu se poate reține nici că ar fi vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale unor persoane, iar pe de altă parte nu erau de natură să producă nici o consecință negativă asupra respectivelor persoane, cetățeni români, englezi sau americani, cum corect a apreciat și judecătorul fondului.

Or, a primi interpretarea excesivă dată de recurent noțiunilor de activități sau atitudini potrivnice regimului comunist și de îngrădire a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ar fi de natură a altera scopul urmărit de legiuitor.

Prin urmare, Înalta Curte constată că în cauză nu au fost identificate elemente care să fie de natură a produce o indoială serioasă în privința legalității hotărârii recurate, instanța de fond aplicând în mod corect dispozițiile legale incidente raportat la starea de fapt reținută, în condițiile în care în calea de atac a recursului obiectul judecării îl vizează doar chestiunile de drept. Astfel fiind, aspectele invocate de către recurent prin cererea de recurs nu sunt de natură să conducă la reformarea hotărârii recurate, legalitatea soluției pronunțate fiind confirmată de către instanța de control judiciar.

Pentru argumentele expuse, în temeiul art. 496 alin. (1) Cod procedură civilă, raportat la art. 20 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 544/2004, cu modificările și completările ulterioare, Înalta Curte va respinge recursul declarat de către recurentul-reclamant Consillul Național pentru Studierea Arhivelor, ca nefondat.

În condițiile art. 453 Cod procedură civilă, Înalta Curte va admite cererea de acordare a cheltuielilor de judecată, formulată de intimatul-pârât Antohi Sorin, obligând recurentul-reclamant la plata eheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei, reprezentând onorariu avocațial, a cărui achitare a fost probată prin prezentarea chitanței nr. 4 din 14 septembrie 2020 (fila 156 din dosarul instanței de recurs).

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:**

Respinge recursul formulat de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității împotriva sentinței civile nr. 222/2020 din 10 iulie 2020 pronunțate de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, ca nefondat.

Obligă recurentul-reclamant la plata sumei de 5000 lei reprezentând cheltuieli de judecată în recurs, către intimatul-pârât.

Definitivă.

Soluția va fi pusă la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

Pronunțată astăzi, 9 iunie 2022.

Judecător,
D.C.Vlad

Judecător,
L.Vișan

Judecător,
C.M.Canacheu

Magistrat-asistent,
A.E. Streche